

3. Світовий досвід організації сільського туризму : метод. рекомендації / В. П. Васильєв, П. А. Горішевський, Ю. В. Зінько, М. Й. Рутинський. – Одеса, 2009. – 56 с.

4.[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bucoda.cv.ua/tour/1/2_1.html

Раскрыта основа определения сельского зеленого туризма и проанализированы пути преодоления безработицы на селе.

Агротуризм, екотуризм, сільський зелений туризм, безработица, сфера услуг.

Reveals the basis for the definition of rural green tourism and analyzed ways to overcome unemployment in rural areas.

Agritourism, eco-tourism, Green tourism, unemployment, services.

УДК 339.65

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АПК

***Т. С. Мринська, кандидат економічних наук
О.О. Ломінська, студентка***

Висвітлено основні проблеми залучення та використання інвестицій і формування державного регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку для подолання кризи та забезпечення подальшого розвитку АПК України.

Державне регулювання, інновації, інвестиції, розвиток АПК.

Реалізація стратегії науково-технічного розвитку сільського господарства значною мірою залежить від інвестиційної політики, яку проводить держава, та від регулювання нею процесів продуктивного інвестування. Зупинімося детальніше на економічній характеристиці інвестицій, визначенні цього поняття та його основних формах.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Розробці проблем інвестиційної привабливості підприємства були присвячені роботи таких видатних вчених, як У. Шарп, Г. М. Марковіц, М. Шоулз (удостоєні Нобелівської премії), М. Д. Гордон, Г. М. Вайнгартнер, Ф. Модильяні, М. Г. Міллер, Дж. Хірш-лейфер, Ф. Блек, Р. К. Хіггінс, Д. Портерфільд, М. Бромвіч, Ю. Брігхем, Л. Севідж та ін.

Серед сучасних авторів, що досліджують сферу інвестиційної привабливості підприємства, слід виокремити таких, як М. І. Кісіль, І. О. Бланк, П. Т. Саблук, М. Ю. Коденська, А. Ф. Гойко, Н. О. Титаренко, В. П. Савчук, Т. В. Майорова та ін.

© Т. С. Мринська, О.О. Ломінська, 2014

Для успішного залучення інвестицій необхідно формувати інвестиційну привабливість підприємства, тобто, створювати умови для використання інвестицій із забезпеченням максимального економічного та соціального ефекту від їх реалізації при дотриманні встановленого рівня інвестиційного ризику. Це особливо важливо для тієї категорії інвесторів, які не мають чітко виражених інвестиційних інтересів і формують свою інвестиційну стратегію на підставі інвестиційного маркетингу та оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Мета дослідження – наукове обґрунтування формування державного регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку АПК.

Виклад основного матеріалу. Найважливішою проблемою економічного розвитку України є перехід до формування ринкового господарства, яке ґрунтується на широкому використанні товарно-грошових відносин і притаманних їм ринкових механізмів. Причому йдеться про перехід до регульованих державою ринкових відносин (виходячи із заперечення тих варіантів розвитку економіки, основою яких є автоматичні ринкові регулятори, без втручання держави).

Визначаючи найзагальніші принципи функціонування регульованої ринкової економіки, їх можна стисло викласти так:

- ринкове господарство – це така економіка, усі ланки якої практично занурені в ринкове середовище, формування якого відбувається на основі використання товарно-грошових відносин;

- ринкові відносини регулюються державною (при цьому існує зворотній зв'язок між стихійними ринковими механізмами і державним регулюванням);

- це економіка сільського господарства, що зберігає розвинений державний сектор, маючи цілий ряд різновидів недержавних форм власності;

- державний сектор, що підкоряється цілком визначеним методам адміністративного управління, також входить до єдиної ринкової системи, залежить від її стану та особливостей функціонування.

Перехід до регульованого ринкового господарства має докорінно змінити інвестиційну політику держави для АПК з метою посилення її впливу на економіку через ринкові регулятори. Модифікуються також функції інвесторів та учасників інвестиційного процесу, принципи їхньої діяльності, які ґрунтуються на вільному розпорядженні майном, наявності конкуренції, існуванні плюралізму ринку тощо. Починає створюватися інфраструктура ринку, без якої неможливе його ефективне функціонування (створення фондових бірж та ін.).

Ці та інші проблеми передбачають теоретичний аналіз основоположних категорій, притаманних ринковим відносинам, їх взаємодії та виконуваних ними ролей. Без цього неможливе створення дієвих ринкових регуляторів в АПК, до яких належать механізми регулювання інвестиційної діяльності.

Поняття “інвестиції” – первинна категорія, яка є базою побудови ієрархії решти категорій, що відображують відтворення основного та обігового капіталів.

Відмінність у підходах щодо сутності інвестицій виявляється досить виразно у вітчизняній економічній літературі.

У межах одного з підходів, характерного для поглядів минулих років (до 1991 р.), поняття “інвестиції” підмінювалося поняттям “капітальні вкладення”. Воно розглядалося, зазвичай, як найважливіше економічне явище. При цьому капітальні вкладення (інколи – інвестиції) аналізувались у двох аспектах: як економічна категорія і як процес, пов’язаний з рухом грошових засобів (ресурсів).

Капітальні вкладення (інвестиції) як економічна категорія трактувались у вигляді системи окремих економічних відносин, пов’язаних із рухом вартості, авансованої в довгостроковому порядку в основні фонди від моменту виділення коштів до реального відшкодування.

Головним об’єктом дослідження економістів є капітальні вкладення як процес руху вартості, авансованої у відтворення основних фондів. Уся увага приділяється вивченню структури джерел фінансування капітальних вкладень, договірним відносинам виробників і споживачів техніки та інших учасників інвестиційного процесу, ролі банків як органів фінансування й кредитування.

Безумовним кроком уперед слід вважати введення до складу капітальних вкладень (інвестицій) витрат на формування обігових фондів. При цьому превалює практичний аспект: обумовлюються проблеми уточнення витрат, віднесених до капітальних, тобто витрати, що мають передбачатися у кошторисі, плюс витрати на основні фонди та обігові кошти.

У широкому розумінні слова, вкладення в обігові кошти (точніше, у збільшення постійно діючого нормативу власних обігових виробничих фондів і фондів обігу) – це також інвестиції.

Виходячи з цього, економічну характеристику інвестицій в АПК можна було б сформулювати так: “Інвестиції як економічна категорія відображують відносини, пов’язані з довгостроковим авансуванням грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об’єкти підприємницької діяльності, в їхні основні та обігові фонди, а також у науково-технічний розвиток, якісне вдосконалення виробничої бази та освоєння випуску нових видів продукції від моменту авансування до реального відшкодування й одержання прибутку або соціального ефекту”.

Інвестиції, відповідно до українського законодавства, можуть існувати в грошовій або матеріальній формах, у формі майнових прав та інших цінностей. До інвестицій у грошовій формі належать укладені в них грошові засоби, цільові банківські вклади, паї та цінні папери. Інвестиції в матеріальній формі поділяються на рухоме й нерухоме майно. Інвестиції у формі майнових прав групуються за напрямками: у формі інтелектуальних прав (авторське право, “ноу-хау”, інші), у формі прав користування природними ресурсами). Виокремлюється також група інших цінностей.

Водночас, на нашу думку, існує ще одна важлива форма інвестицій, яку можна було б назвати “фінансові права”. Вони впливають зі взаємозв'язку інвестиційної діяльності й державного регулювання її умов передусім податково-амортизаційними методами. Якщо держава (в особі центральних або місцевих органів влади) надає юридичним і фізичним особам податкові пільги, тобто, якщо сума податку на прибуток буде нижчою від законодавчо встановленого максимуму, то відбувається інвестування коштів держави в розвиток даного підприємства.

Ця ситуація виникає і в процесі проведення амортизаційної політики, встановленні пільгових норм амортизаційних відрахувань (прискореної амортизації). Саме тому держава, надаючи інвесторам податково-амортизаційні преференції, має оцінювати ефект від цих заходів, виходячи з повернення коштів “фінансових прав” у майбутньому. Власне, розглянуті різновиди інвестицій (як і всіх інших інвестиційних податкових і кредитних пільг) доповнюють класифікацію інвестицій у грошовій формі.

18 вересня 1991 року Верховна Рада України ухвалила закон “Про інвестиційну діяльність”, де віддається перевага короткостроковим цілям регулювання, а не грошово-кредитній політиці (у законі: кредитна політика), яка є одним із основних заходів економічного й технічного впливу на інвестиційну сферу. Заміна довгострокових цільових настанов на короткострокові цілі регулювання, неадекватне місце грошово-кредитної політики в системі заходів державного економічного впливу будуть і надалі об'єктивно сприяти посиленню інфляційних тенденцій. Зазначені фактори серйозно знижують значущість Закону України “Про інвестиційну діяльність” як головного документа, що регулює інвестиційні взаємовідносини [1].

Крім того, використання Закону в практичній площині ускладнюється істотним посиленням диспропорцій в інвестиційній сфері, практично її розладом. Лавиноподібне наростання деформацій в інвестиційній сфері багато в чому зумовлюється невдалими спробами впровадження в неї елементів ринкових відносин. З огляду на це, слід відзначити і злам старої бюджетної системи, внаслідок чого сталося різке стиснення централізованих інвестицій, і скасування внутрісистемного перерозподілу коштів. Через це залишалися без фінансування галузева, вузівська наука, нововведення. Ліквідація чи ослаблення централізованих важелів перерозподілу матеріальних і фінансових накопичень підприємств призвели до переміщення, “просідання” інвестиційного попиту на рівень підприємств. При цьому інвестиційний попит змінився не лише кількісно, а й якісно: з потенційного, пасивного попиту (відносно перенакопичення ресурсів) він став реальним, активним попитом унаслідок надання господарської самостійності підприємствам.

Реалізація інвестицій в АПК, тобто, прийняття інвестиційних рішень сільськогосподарськими підприємствами в сучасних умовах визначається переважно такими факторами, як інфляція та очікування зростання цін. Із метою зниження (блокування) “інфляційного податку” вкладення здійснюється, здебільшого, в рухомі й нерухомі елементи фізичного капіталу

(товарно-матеріальні цінності, що входять до складу обігового капіталу: обладнання, в основному, імпортне: капітальне будівництво або придбання будівель, споруд), у фінансові активи, серед них у вільно конвертованій валюті, у споживчі матеріальні цінності, у статутний капітал спільних акціонерних, кооперативних підприємств, товариств із обмеженою відповідальністю.

Ефективність функціонування агропромислового комплексу значною мірою залежить від інтенсивного розвитку сільського господарства постійного закріплення його місця у світовому розподілі виробництва сільськогосподарської продукції та її різноманітного асортименту. Зміни в інфраструктурі й виробничих відносинах сільськогосподарського сектору економіки та впровадження приватних форм господарювання потребують подальшого регулювання і реорганізації управління ним з боку держави.

12.06.2013 р. Прес-служба Першого віце-прем'єр-міністра Сергія Арбузова опублікувала інформацію про те, що іноземні інвестори вкладають дедалі більше фінансів в аграрний сектор України. Так, із січня по березень капітальні інвестиції у сільське господарство становили 2,5 млрд грн. А це на 10% більше, ніж за аналогічний період попереднього року. Вже традиційно найбільш привабливими галузями для інвесторів є харчова промисловість, біоенергетика та рослинництво. А основними інвесторами в АПК залишаються європейські країни. Це було відзначено напередодні проведення першої Міжнародної бізнес-конференції «ABC: Ukraine & Partners», організованої за ініціативи Уряду [2].

«Динаміка обсягів інвестицій у сільське господарство в період з 2000 р., коли вони були найменші, до 2012 р., свідчить про високі щорічні темпи їх зростання. І Уряд працює над тим, щоб вони постійно збільшувалися. Для цього ми створюємо прозорі умови для інвесторів та поглиблюємо державно-приватне партнерство», – зазначив урядовець.

Сергій Арбузов також наголосив, що харчова промисловість, біоенергетика та рослинництво традиційно демонструють високий рейтинг інвестиційної привабливості.

Інвестори зацікавлені вкладати кошти у ті галузі сільського господарства, де є високий рівень прибутковості підприємств, експортоспроможність, високі темпи зростання масштабів виробництва, а також кращі умови ліквідності інвестицій», – наголосив Перший віце-прем'єр-міністр.

Сергій Арбузов також повідомив, що найбільшими інвесторами у сільське господарство України залишаються європейські країни [2].

Обмежені можливості бюджету, в першу чергу, потребують удосконалення форм повної підтримки агропромислового комплексу. Суттєвими недоліками нині діючого механізму державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників є його некомплексність і громіздкість. На сучасному етапі розвитку сільського господарства не можна відмовлятися від державних фінансових вкладень в АПК. Вони необхідні для здійснення державою своїх функцій з регулювання розвитку агропромислового виробництва і, перш за все, забезпечення функціону-

вання окремих елементів інфраструктури ринку, створення сприятливих умов для життя та праці сільських працівників. Тільки через капітальні вкладення держава може реально впливати на структурну перебудову агропромислового комплексу, яка забезпечить реальне підвищення рівня його ефективності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розвиток аграрної галузі ми вбачаємо у відновленні повноцінного інвестиційного процесу за допомогою прямих і непрямих важелів державного регулювання. Для цього необхідно суттєво поліпшити інвестиційний клімат аграрної сфери, зробити її потенційно привабливою не лише для вітчизняних, а й іноземних інвесторів. Адже іноземні інвестиції є важливим джерелом фінансування господарств, впровадження нових технологій, створення додаткових робочих місць, що активно сприяє розширенню виробництва та підвищенню його ефективності.

Список літератури

1. Сталинская Е. Оценка инвестиционной привлекательности регионов Украины / Е. Сталинская // Економіст. – 2003. – № 9. – С.68–69.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>

Рассмотрены основные проблемы привлечения и использования инвестиций, формирования государственного регулирования инновационно-инвестиционного развития АПК для преодоления кризиса и обеспечения развития АПК Украины.

Государственное регулирование, инновации, инвестиции, развитие АПК.

Main stages of formin of management of corentry of innovational and investicikal processes in agriculture are considered. Ways of development of agriculture in modern conditions proposed.

Government regulation, innovation, investment and agriculture development.

УДК 351:338

РЕГІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ ПРОГРАМ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА З УРАХУВАННЯМ СТРУКТУРНИХ ЗМІН

К. В. Наконечна, кандидат економічних наук

Проаналізовано пріоритети інноваційно-інвестиційної політики в Україні. Охарактеризовано етапи проведення інвестиційної політики

© К. В. Наконечна, 2014